چاوخشاندنێک بەسەر بارودۆخی ئابووری و کۆمەڵایەتیی ئێران!... عەبدولڕەحمان گەورکی

نەفرەت لە خۆتان و ئەوەی دەیپەرستن!

وەلی فەقیهی دەسەڵاتدار لە ئێران شەرم ناکات کە دەڵێت شەرعییەتی خۆی لە "خودا"وە وەردەگرێت. کەواتە بە وتەی ئەو "خەڵک" هەرچییەک بن، "کۆیلە"ن و پێویستیان بە "وەلی و سەرپەرشت" هەیە!

عەلی خامنەیی شەرم ناکات کە بە کردەوە ئێرانی کردووە بە "زیندان" بۆ ئێرانییەکان و پێڕەوانی ویلایەتی فەقیهیشی کردووە بە زیندانوان و جێبەجێکاری بیر و پلانەکانی خۆی. بە وتەی ناوبراو، شوێنی نەیارانی، "زیندان"ە و دەبێ لە سێدارە بدرێن و بکوژرێن و لە دەرەوەی ئێرانیش تیرۆر بکرێن!

عەلی خامنەیی شەرم ناکات کە بە پێچەوانەی ئیدیعا و پڕوپاگەندەکانی، رژێمەکەی پشتی بە (دانان) بەستووە و "هەڵبژاردن" لە ئێران بوونی نیە و تەنها شتێکی رووکەشییە. چونکە هەر کەسێك لە هەر پۆستێک دادەنریت، جێبەجێکار و پێڕەوی بیروباوەڕ و سیاسەت و بەرنامەی وەلی فەقیهە.

لە ڕوانگەی وەلی فەقیهەوە، هەرکەسێک گوێڕایەڵ نەبێت، دەبێت لە ناو ببرێت و پێش لە ناو بردنیشی، جەستە و گیان و موڵک و ماڵی بۆ پێڕەوانی ویلایەت (حەڵاڵ)ە و ئەرکی پێڕەوانیشی بریتییە لە دەست بەسەرداگرتنی جەستە و گیان و موڵک و ماڵی خەڵکدا. کۆمەڵکوژکردنی زیاتر لە (30) هەزار زیندانی سیاسی لە هاوینی ساڵی ١٣٦٧ نموونەیەکی ڕوونی ئەو ڕاستییەیە کە بە بڕوای عەلی خامنەیی، نەک تەنیا مافی ڕەهای ڕژیمەکەی ئەوەیە کە کردی، بەڵکو درێژەپێدانیشیەتی. چونکە "پاراستن و هێشتنەوەی رژێم" هەم ڕەوایە و هەم پێویستە. کوشتاری کورد لە گوند و ناوچەکانی کوردستانی ئێران لە لایەن پاسدارانییەوە و سەرکوتکردنی کەمینەکانی دیکەش نموونەکانی تری ئەم راستییەن!

بە بڕوای عەلی خامنەیی خوێنڕێژ، ئازادی بە واتای سەرکوتکردن و سەربەخۆیی، بە واتای نکۆڵیکردن و نەهێشتنی نەیاران و یاساکانیش

کارئاسانیکردنە بۆ جێبەجێکردنی فەرمانەکانی وەلی فەقیهی ئێران و لە ئەنجامدا لە خزمەت پاراستنی ویلایەتی فەقیهیدا دەبێت. یاساکان بەو شێوەیە نووسراونەتەوە کە "عەلی خامنەیی" دەیەوێت. چونکه دەسەڵاتی ڕەها لە دەستی وەلی فەقیهدایە و یاسا بە واتای بەدامەزراوەییکردنی ستەم و سەرکوتکردنە.

بە لای وەلی فەقیهەوە، پیاوانی ویلایەت دەتوانن لە شەقامەکان و لەڕێ و لەوێ، خەڵکانی برسی و هەژار کوشتار و موڵک و ماڵیان تاڵان بکەن و خانەوادەکانیان بە بارمتە بگرن. لە ئێران بە فەرمانی عەلی خامنەیی، تاوان و پێشێلکارییەکانی مافی مرۆڤ، جل و بەرگی ساختەی "ئیسلام"یان بە بەردا دەکرێت و دادەپۆشرێن. هەربۆیە (سیستەمی ویلایەتی فەقیهی) بە بێ گوێدانە سەرکۆنەکردنە نێودەوڵەتییەکان بەردەوامە لە پێشێلکردنی مافەکانی مرۆڤ. لە ماوەی یەک ساڵی رابردووی سەرۆکایەتی (ئیبراهیم ڕەئیسی)ی خوێنرێژدا، زیاتر لە ۵۲۰ زیندانی لە سێدارە دراون!

بە بڕوای عەلی خامنەیی، کۆشک و تەلار بۆ پێڕەوانی ویلایەت "حەڵاڵ" و بۆ خەڵک "حەرام"ە. ئەمەیش بە دامەزراوەیی کراوە و خەڵکانی برسی و هەژار بە "تاوانبار" و "دوژمنانی خودا" ناسراون، کە دەبێ بە تاک یان بە جووت یان بە کۆمەڵ لە سێدارە بدرێن. لەم رژێمەدا، چەقاندنی سێدارە لەبەردەم ماڵان و کۆڵانەکاندا، داب و نەریت و شێوازی حوکمڕانییەکی دروستە و و واتای داد دەناسرێت!

بە لای (عەلی خامنەیی)یەوە.. (بە پێچەوانەی قورئانی پیرۆز، کە دەڵێت "لااکرە فی الدین"، هەرکەسێك لەگەڵمدا نەبێت دوژمنمە و دەبێت سەرکوت بکرێت و ئەگینا دەبێت بکوژرێت و هەرکەسێکیش توانیویەتی ئێران بەجێبهێڵێت بەبێ ئامادەبوونی و بە غیابی، سزای "لەسێدارەدان"ی بۆ دەرچووە و هەرکەسێکیش "دژی ویلایەتی فەقیهە" و ئێرانی نییە، پێویستە لەسەر ڕووی زەوی بسڕدرێتەوە. تیرۆر و بۆمبانانەوە لە هەموو شوێنێکی جیهان و دەستێوەردان لە کاروباری وڵاتان لە نەویاندایە.

لە ئێرانی ژێر دەسەڵاتی ویلایەتی فەقیهیدا، نابێت خەڵک بیر لە مافە سەرەتاییەکانی خۆیان بکەنەوە، بەتایبەتی "ئازادی" و "ئاسایش"، و بە کۆنترۆڵکردن و جێبەجێکردنی ئەمەیش، داو و دەزگاکانی ویلایەت بە شەو و ڕۆژ لە کاردان تا نەکا کێشەیەک بۆ "نیزامی ویلایەت" بە نازناوی "ئیسلام" و "ئێران" و "کۆماری ئیسلامی" روو بدات!

بە بڕوای عەلی خامنەیی، کوشتارکردنی کەمینەکان و گەندەڵی و لەشفرۆشی، گرانی و بێکاری و هەژاری و، فرۆشتنی ئەندامەکانی جەستە، کۆڵبەری، سووتەمەنیبەری، کۆکردنەوەی زبڵ و کارتۆن خەوی و ... هتد وەک شتێکی سروشتی لێکدەدرێتەوە، و حکومەت لێی بەرپرس نییە و خودی "خەڵک"، هۆکار و بەرپرسن و هێز و داو و دەزگاکانی حکومەت مافی ئەوەیان هەیە "بە ئارەزووی خۆیان" تەقە لە خەڵک بکەن یان لەسێدارەیان بدەن. چونکە گرینگ "مانەوە و پاراستنی نیزام"ە. کوشتنی ڕۆژانەی کۆڵبەرانی کورد و سووتەمەنیبەرانی بەلوچ و لێدانی ڕۆژانەی خەڵک لە سەراسەری ئێران لەمجۆرە کارانەیە.

بە بڕوای عەلی خامنەیی و خەڵکانی گوێڕایەڵی ویلایەت، ئێرانی ئێستا "دیموکراتیکترین" و "ئەمنترین" وڵاتی جیهانە، کە خاوەنی "هەڵبژێردراوترین"، "دەسەڵاتدارترین" و "بە ئابوریترین" حکوومەتە و وڵاتێکە کە نە "ئەمریکا" و "ڕۆژئاوا" توانیویانە ڕێوشوێنی سەربازی لە دژی بگرنەبەر و نە "داعش" و "ئەلقاعیدە"یش توانیویانە لە دژی کار بکەن. چونکە "خەڵک"ی ئێران "حکومەت" و وەلی فەقیهیان خۆشدەوێت و حکومەت و وەلی فەقیهی دەسەڵاتداریش لە خۆشویستنی خەڵکدا "باڵاترین"ن. زۆر سەیرە گوێم!

بە روانگەی عەلی خامنەییەیە، مرۆڤەکان کاڵان و "ژن" کاڵای دەستی چەندەمە. "پیاوان" لە ژنان باڵاترن و ژنان مافی جیابوونەوەیان نییە و مافی وەرگرتنی پۆستە گرنگەکانی حکومەتیشیان نییە. چونکە ژنان بە پیاوانەوە پێناسە دەکرێن. هەر بۆیە لە روانگەی وەلی فەقیهەوە، ژنان بە سەرکوتکردن و دەستگیرکردن و ئەشکەنجە و لە سێدارەدان باڵاتر و شایستەترن.

لە یاسا و کولتوری بە دامەزراوەییکراوی ئەم حکومەتەدا، ژنێک کە لەلایەن کەسوکارەکەیەوە بکوژرێت، بکوژەکەی "ئازاد"ە و کاتێک پیاوێک لەلایەن هاوسەرەکەیەوە بکوژرێت، دەستبەجێ بکوژەکە شایەنی "مەرگ"ە ، سزا دەدرێت.

بە بڕوای عەلی خامنەیی، درۆکردن، ئاسانە و هەڵخەڵەتاندن باوە و دەجاڵکاری ڕێگەپێدراو و ڕەوایە. چونکە بە "پاراستنی حکومەت"، هەموو تاوان و تاکتیکێک ڕێگەپێدراوە! دەواندن و پیلانگێڕان لە دژی نەیارانی حکومەت لەم پێلەن!

بە بڕوای وەلایەتی فەقیهی دەسەڵاتدار، دیاردەی "کۆرۆناڤایروس"، "لافاو" و "بومەلەرزە" گرانی و بێکاری و بێ حاڵ و ماڵ کردنی سەدان

هەزار ئێرانی "بەخششێکی ئیلاهییە" کە دەبێ وەک "دەرفەتێک" بۆ پاراستنی حکومەت دابنرێت و وەک ئامرازێک سەیر بکرێت بۆ "هەڵوەشاندنەوەی سزا نێودەوڵەتییەکان".

لە ڕوانگەی عەلی خامنەییەوە، پلان و پرۆژەی وەک "بە هاوسەرکردنی کجانی منداڵ" و "زۆر خستنەوەی منداڵ" و … هتد، لە لایەن ویلایەتی فەقیهەوە پەسند کراوە، ئێران دەکاتە "گەنجترین" و "بەختەوەرترین" و "خوێندەوارترین" وڵاتی جیهان(!)، نەک دەستهەڵگرتن لە، بەرهەمهێنانی بۆمبای ئەتۆم و پێشێلکردنی مافەکانی مرۆڤ و هەڵایسانی شەڕ و ئاژاوە نانەوە و تیرۆر و کوشتار و فرەخوازی و هەڕەشەکردن و چاوترسین کردن لە ناو کۆمەڵگا و هەروەها دابینکردنی خزمەتگوزاییە مرۆییەکان لە پێناو دابینکردنی پێداویستییە سەرەتاییەکانی خەڵک بۆ ئەوەی ژیانێکی تەندروستیان هەبێت!

هەمووومان ئەوە دەزانین کە زۆربەی ئەو کەسانەی لە بەندیخانەکانی ئێران لە سێدارە دراون یان کۆمەڵکوژ کراون یانیش لە سەر شەقامەکاندا دراونەتە بەر دەسترێژی گوللە و شەهید کراون، گەنجترین و شادترین و خوێندەوارترین کەسانی کۆمەڵگای ئێران بوون، کە لە حکومەتی ویلایەتی فەقیهیدا بێ بەش کرابوون لە مافی سەرەتاییەکانیان!

لە ڕوانگەی عەلی خامنەییەوە، فرۆشتنی کەشوهەوای ئێران و خاک و سەروەت و سامانی دیکەی خەڵکی ئێران لەلایەن ڕێژیمەوە بە وڵاتانی وەک چین و ڕووسیا و ئەنجامدانی گرێبەستی چەند ملیارد دۆلاری لەسەری، پڕۆژەی نامرۆڤانە وەک بەرهەمهێنانی چەکی ئەتۆمی، پاراستنی دیکتاتۆری سوریا و کوشتارکردنی خەڵکی ئەو وڵاتە، دابینکردنی چەک و کەرەستە و ژیانێکی خۆشگوزەران بۆ میلیشیا و گروپە تیرۆریستییەکان لە عێراق و یەمەن و لوبنان و وڵاتانی دیکە، دامەزراندنی داو و دەزگای تیرۆریستی وەک "بەرگریکارانی حەرەم" و "ڕاوێژکارانی سەربازی" و… لە دەرەوە لە ئێران، و… ڕێگەپێدراو و بێ کێشەیە. لە کاتێکدا لە ناوخۆی ئێران خەڵک بێ بەش دەکرێن لە ڤاکسینی دژە کۆرۆنا، یان بە بیانووی دزینی تاقە مەڕێك لە سێدارە دەدرێن، یانیش بەهۆی هەژارییەوە ناچارن ئەندامەکانی جەستەی خۆیان بفرۆشن بۆ ئەوەی منداڵەکانیان لە مردن رزگار بکەن و…

جێی خۆیەتی بە زمانی قورئان بە وەلی فەقیهی دەسەڵاتدار و لایەنگرانی بووترێت "أُفٍّ لَّکُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ" واتا "نەفرەت لە خۆتان و ئەوەی دەیپەرستن". هەر بۆیە خەڵکی ئێران لە

ڕاپەڕینەکانیاندا هەمیشە خوازیاری گۆڕینی حکومەت و ڕووخاندنی ڕژێمی ویلایەتی فەقیهین.

عەبدولڕەحمان گەورکی، نووسەر و شرۆڤەکاری سیاسی

کۆتایی

قەسیدەی جگە لە ئەوینی تۆ… ستیڤان شەمزینی

شاعیرێک بووم
هەموو شتێکم رەت کردەوە
ئەو جەنگانەی
دەبنە زەریایەکی شەپۆلاوی خوێن
ئەو کورسیانەی
لەش لەسەریان کرمۆڵەز دەبێت
ئەو خەڵاتانەی پادشا
لە کیسەی نەداران دابینیان دەکا
ئەو ماڵە کریستاڵییەی
دە تێیدا دەبێتە پارچەیەک پەڕا
ئەو گۆپاڵانەی
لە پشتی ئازادیی دەوەشێنرێن
ئەو چرایانەی
ناپاکییان لێ رووناکی کرد
ئەو یادەوەرییانەی
دەستیان ناوەتە قورگی ئێستاوە
ئەو تارماییە رەشانەی
چەلەکەی شەوق شەوارە دەخەن
ئەو چەقۆیانەی
لەشی بیرکردنەوە قاش دەکەن
ئەو سەربەستییەی
بیرکردنەوە لەناویدا زیندانی هەتاهەتاییە

هەموو ئەمانەم پێکەوە رەتکردەوە
تەنها ئەوەی نەمتوانی رەتی بکەمەوە
خانمەکەم
ئەوینی هەمیشە داگیرساوی تۆ بوو
شاعیرێک بووم
هەموو شتێکم رەت کردەوە
ئەو دەریایانەی
جگە لە سەراب هیچی تر نەبوون
ئەو بەلەمانەی
بەنێو چۆمی وەهمدا رێگایان دەبڕی
ئەو پشکۆیانەی
زمانی خەیاڵ دەچزێنن
ئەو غەڵبەغەڵبانەی
سەری بێدەنگی پان دەکەنەوە
ئەو شەوە دڵڕەقانەی
خەون دەکەنە دەرەوە
ئەو قەفەزانەی
بۆ بولبولی روانین ئامادەکراون
ئەو گوێیانەی
لەبەردەم هەقیقەتدا کاس بوون
ئەو لووتانەی
ناتوانن بۆن بە خۆشەویستییەوە بکەن
ئەو دەستانەی
نەیانتوانی باخی جوانی ئاو بدەن
ئەو قاچانەی
سڵ لە پیاسەی نێو ئاگر دەکەنەوە
هەموو ئەمانەم پێکەوە رەتکردەوە
تەنها ئەوەی نەمتوانی رەتی بکەمەوە
خانمەکەم،
زایەڵەی عەشقی ئەبەدیی تۆ بوو
شاعیرێک بووم
هەموو شتێکم رەت کردەوە
ئەو خودایانەی
لە کارگەی ئاینەکاندا دروستکراون
ئەو گۆڕە قووڵانەی
بۆ هەتاو هەڵکەنراون
ئەو بۆشایان□ی

دەبوو بە فرمێسک پڕ بکرێنەوە
ئەو قوڕانەی
لەشی باڵندەی غروریان سواغ دا
ئەو مەرکانە خەفەتبارانەی
ئومێدیان لێ ناچۆڕێت
ئەو کەنارانەی
پێشوازیی لە رێبواران ناکەن
ئەو نیشتمانەی
بووەتە سۆزانی پیاوانی سیاسەت
ئەو غوربەتەی
ختوکەی بن باڵی خۆکوشتن دەدات
ئەو تەنهاییانەی
ئاوس نین بە شێتێتی خۆم
ئەو کۆڵانانەی
ماڵێکیان تێدا نییە بۆ عەشق
هەموو ئەمانەم پێکەوە رەتکردەوە
تەنها ئەوەی نەمتوانی رەتی بکەمەوە
خانمەکەم،
قەدەری خۆشەویستی تۆ بوو
وا هێمن هێمن
بە ناو رۆحما رۆدەچێ
شاعیرێک بووم
هەموو شتێکم رەت کردەوە
ئەو شەقامە قەرەباڵغەی
ئەوسەری لە تەنهاییەوە دەردەچێ
ئەو دەرگایانەی
گێژەڵوکەی ماتەم لێیانەوە دێتە ژوورەوە
ئەو قومارانەی
ئەڵماسی گەنجیی تێدا ئەدۆڕێنرێت
ئەو غەزەلانەی
لەنیوەی رێدا بە هەنسکەوە هەڵدەوەرێن
ئەو پیاوانەی
بەختی سپی ژنان رەش رەش دەکەن
ئەو ژنانەی
نیگای پیاو پڕ دەکەن لە ژەهری دڵڕەقی
ئەو شێوەکارانەی
پۆرترێتی پەرتبوونی گەڵا دەکێشن

ئەو مۆسیقارانەی
نغرۆبوونی پێکەنین دەکەنە سەمفۆنیا
ئەو سەربازانەی
فیشەک دەنێن بە مێژووی مۆمەوە
ئەو بازرگانانەی
لە هەموو وەرزەکاندا مردن دەفرۆشن
ئەو شیعرانەی
ناتوانن برینی پەروانەیەک ساڕێژ بکەن
ئەو چیرۆکانەی
خوێنەر قایل ناکەن بە هەڵاتنی خۆر
هەموو ئەمانەم پێکەوە رەتکردەوە
تەنها ئەوەی نەمتوانی رەتی بکەمەوە
خانمەکەم
گەردەلولی هەڵکردووی دڵی تۆ بوو
شاعیرێک بووم
دوای رەتکردنەوەی هەموو شتێک
وەک زریانێکی شپرزە و
سەرلێشێواو هاتم
لە باوەشی میهرەبانی تۆدا
هێور بوومەوە
وەک کۆمەڵێک
وشەی پەرش و بڵاو هاتم
لە ئامێزی تۆدا
بوومە کتێبی خۆشەویستی

18-5-2019
ئەڵمانیا – بیلەفێلد
نەخۆشخانەی گلیاد ئاینس
شتاسیۆنی نۆرۆلۆگی

بیرەوەریەکانی فەقێیەکی گوومڕا ..23..شەماڵ بارەوانی

بەشی بیست و سێ/

لەسەر گوێگرتن لە گۆرانی شکاتم لە دوو فەقێکرد.!

پێشووتر و لە بەشی یەکەمی بیرەوەریەکانی فەقێیەکی گومڕادا باسم لەوەکرد، کە من فەقێیەکی زۆر وشک باوەڕ و فەندەمەنتالیستێکی زۆر ناحاڵی بووم و هەر لەو سەنگەیشەوە زۆرێک لەشتەکانم لە خۆم حەرام و قەدەغە و بە تابۆ کردبوو، یەکێک لەوانە گوێگرتن بوو لە میوزيك و گۆرانی بوو.

ماوەیەکی باش، جگە لە سروودی ئایینی گوێم لە هیچ گۆرانیەک نەدەگرت و گۆرانی و مۆزیکم لا حەڕام و تاوان و لادان بوو.
یەک دوو نامیلکەکەی سەلەفیگەراکانم سەبارەت بە حوکمی مۆسیقا و گۆرانی، لە ڕوانگەی ئایین و قورئان و ڕیوایەت(فەرموودە) و سەحابە و شتەوە خوێندبوویەوە.

سەبارەت بەوە، چەند بیرەوەری و بەسەرهاتێکی سەردەمی فەقێیاتیم هەیە، دەمەوێ بۆ خوێنەرانی ئازیز باسیان لێوەبکەم.
ئەوە ساڵی دوەمی فەقێیاتیم بوو، کۆمەڵێک فەقێی تری نوێمان بۆ هاتنە حوجرە، هەموویان هی دەڤەری برادۆست و سۆران و ئەو ناوە بوون، ئەوان فەقێی زۆر دڵ پاک و سادە بوون، وەکوو من هێندە بە وشکی و ناحاڵیانە و ڕادیکاڵانە و بە توندی دەستیان بە ئایینەوە نەگرتبوو.
هەیان بوو جارجار گەر بەیانیان بە زۆر خەبەرمان نەکرابایەتەوە، نوێژی لەدەدان.

ئەوان هەیان بوو گوێی لە گۆرانی دەگرت، کوڕە یەک دوو دانەیەکیان، خوایە بوختان نییە و خۆم چەندین جار بە چاوەکانی خۆم ئەوەم بینیوە، کە چاویان لە کچ و شتیش دەگێڕان.

قوتابخانەیەکی کچان لە تەنیشت حوجرەکەی ئێمە بوو، لە گەڕەکی ئیسکان، جا هەم لەسەر بانی مزگەوتەکەی(حاجی قەرەك)و، هەم لە ژووی حوجرەکەیش، کە کونێکی لێ بوو، به نهێنی سەیری کچانیان دەکرد.
جارێك لەسەر بانە بەسەردا هەڵووم، کەمنیان بینی و منیش وەزعەکەم

بینی، پێکەنین.

جا ڕۆژێکی فەقێیەك لەو دوو فەقێیە دیقەتم دا، گۆرانی زەکەریا عەبدولڵا و ئەیوب عەلی لە مۆبایلەکەیدا خەزنکردووە و وا خەریکی گوێگرتنیەتی لەگەڵ فەقێیتر.

منی بیر و باوەڕ ڕادیکاڵ، کەوەم بینی دەهری بووم و تا بڵێیت بەوە قەڵس و توڕەبووم و گووتم: وای وای وای، وەڵا هەر ئەوەمابوو، قەحپەخانەیە و لە حوجرە گۆرانی لێدەدەن. هاهاها.
یەکسەر چوومە لای مەلا(سەید.س) بەڕێوەبەری (مدرسة المحمدیة للعلوم الشرعیة- قوتابخانەی محەمەدیە، بۆ زانستە شەرعیەکان) و نە شەرم و نە هاوڕێیەتی و نە ئعتیبار وحیسابم بۆ هیچ کرد و جوان جوان شکاتم لێکردن و گووتم: ئەوە لادان و بێ ئەخلاقی و گوناه و تاوانە بەڕاستی.
چۆن دەبێت فەقێ بیت و لە حوجرەش بیت و گوێ لە گۆرانی دەداری و حوبن حوبەن و بێ ئەخلاقی بگرێت؟!

جا ئەوکاتەی من چووم، یەك دوو مەلایتریش کە مامۆستاشمان بوون لە قوتابخانەی(محەمەدیە)، لە ژووری بەڕێوەبەرایەتی قوتابخانە دانیشتبوون، کەوام گووت، لە جیاتی بەڕێوەبەرەکەمان، مەلا(م.زەڵمی)، کە ئەو توڕەییەی منی بینی، خەندەگرتی و وەڵامی دایەوە و گووتی: کەس بە گوێ گرتن لە گۆرانی و میوزیک کافر نابێت و لە ئایین دەرناچێت.

ئەو هەستی بەوە کردبوو و دەیزانی من تۆزێک توندڕەوم، مەلا.م.زەڵمی مەلایەکی هەتا بڵێیت بەڕێز و لەسەرخۆبوو، وانەی نەحو و زمانی عەرەبی پێدەگووتین، لە بابەتەکەش خراپ نەبوو و زۆر بە جوانی فەقێی حاڵی دەکرد و زۆریش کەیفی بەمن دەهات و ڕێزی دەگرتم. منیش زۆر خۆشم دەویست و ڕێزم دەگرت و لە شێوازی وانەوتنەوەکەی ڕازی و مورتاح بووم.

مەڵا. م. زەڵمی، کەوای پێگووتم، لە دڵی خۆمدا گووتم ئای، دیارە من هەڵەم و مادام گوێ گرتن لە گۆرانی شتێکی نەرمونیانە و هێندە تاوانێکی گەورە نییە، دەی شەرت بێت ئیتر بە دڵی خۆم نەکەم و بە دڵی خۆم کامە گۆرانی حەزی پێ بکەم گوێی بۆ شلکەم.
دواتر ڕێک چووم پڕی ناو مۆبایلەکەمم گۆرانی هەمە جۆر کرد و لەو ساوە، دووبارە دەستم بە گوێ گرتن لە گۆرانی و مۆسیک کردەوە و ئینجا دواتر کۆمەڵێک کتێبی ترم سەبارەت بە حەڵاڵێتی و ڕەوایەتی

گۆرانی و میوزیك خوێندنەوە، لەوانە: یوسف قەرەزاوی "فقه الغناء والموسيقى في ضوء القرآن والسنة" و "مجموع الفتوى)کەیم هەردووك خوێندنەوە، قەرەزاوی دەڵێت گوێ لە گۆرانی دەداریش بگرن ئاساییە و ئەوە کاتێک لەو گۆرانیانە گوێتان لە وشەی دەداری و ڕۆمانسی و ئیرۆتیکی دەبێت، دەتوانن تەئویلی کەنەوە بۆ هاوسەرەکانتان و خەیاڵتان بۆ هاوسەرەکانتان بگوازنەوە، نەک کەسیتر و کچی تر. بەهەمان شتێک لەو بابەتەی باسکردبوو و ئینجا محەمەد ئەلغەزالی لە کتێبەکەی"السنة النبوية بين أهل الفقه وأهل الحديث" گوێگرتن لە گۆرانی و میوزیک بە شتێکی ئاسایی دادەنێت و ئیمام غەزالی(ابو حامد الغرالی) لە "إحياء علوم الدين)ـەکەی سەبارەت بە گۆرانی و میوزیک دەڵێت:"من لم يحرّكه الربيعُ وأزهاره، والعودُ وأوتاره، فهو فاسدُ المزاج ليس له علاج"(*).
ئیبنولحەزمی زاهیریش لە (المحلى)دا دەڵێت هەرچی ڕیوایەتێک سەبارەت بە میوزیک هاتووە هیچی ڕاست نین و هەمووی(منقطع) و مەوزوعە و ئەو ڕیوایەتەی لە عایشەی خێزانی پێغەمبەر دەکاتە بەڵگەی موباحی و ڕەوایەتی گۆرانی و میوزیك، کە دەڵێت" أن جاريتين كانتا تغنيان فدخل أبو بكر فنهرهما وقال : أبمزمور الشيطان في بيت رسول الله فقال الرسول :" دعهما يا أبا بكر فإنها أيام عيد".
عەلی باپیریش لە "چەند مەسەلەیەکی باوی سەردەم" و لە " سروودی و مۆسیقا و چەند بابەتێکی هونەری لە بەر ڕۆشنایی قورئان و سوننەتدا" هەمان شێوە میوزیک بە حەرامی دەزانێت و هەمان قسەکانی قەرەزاوی و ئەم و ئەوی هێناوە و تەنانەت ناوی کتێبەکەی دووەمیشیان:سروود و مۆسیقا و شتەکە دەڵێم، ناونیشانکەیشی دەڵێیت لە فيقه الغنا والموسيقاکەی قەرەزاوی وەرگرتووە و تەنها تۆزێک بە دەستکارییەوە کورداندوویەتی. لە بەشیتری(بیرەوەرییەکانی فەقێیەکی گوومڕا)دا، لەداهاتوو زیاتر باسی عەلی باپیر و کتێبەکانی و شێوازی نووسین و زۆر شتیتری ئەو پیاوە دەکەم.

بۆیە چۆنە، دوای خوێندنەوەی ئەو هەموو کتێب و شتە، مەسەلەی گوێ گوێگرتن لە گۆرانی و مۆزیک زیاتر لام خاو ئاسایی بووەوە و ئەو حەرامەتی و تابۆ و قەدەغە و شتەی پێشووتر سەبارەت بەوە کە لە مێنتاڵیەت و مێشکمدا جێگیرم کردبوو، بە تەواوەتی دیلیتم کرد و فڕێمدایە دەرەوە.

...

١-أبو حامد الغزالي: (ت 505هـ/1112م)، إحياء علوم الدين،2/269، بيروت، دار المعرفة، 1402هـ/1982، 2/275.

لە شەرەژنانی کورد ـــ فاتە رەش (١٨٨٨ـ ١٩٥٥)... رەزا شوان

زۆرن ئەو ناودارە کوردانەی، چ پیاوان چ ژنان، کە لە بواری سەربازی و لە هەموو بوارەکانی تردا، خزمەتی دەوڵەتی ئیسلامی و عەباسی و دەوڵەتی عوسمانییان کردووە. یا خزمەتی دەوڵەتی عیراق و ئێران و سوریایان کردووە. بەرگرییان لە گەلانی تورک و عەرەب و فارس کردووە. بە هەزاران قوربانییان لە شەڕ و بەرگریکردنیاندا داوە. چەندین داستانی قارەمانەتی و نەبەردییان تۆمار کردووە، بۆ نموونە سەلاحەدینی ئەیوبی، ئەبو موسلم خۆراسانی، ئیبراهیم هەنانۆ. شێخ مەحموودی نەمریش لە ساڵی (١٩٢٠) بە لەشکرێکی گەورەوەی سوارەی کوردەوە، لە شۆڕشی ساڵی (١٩٢٠) لە حەبانییە و شوعەیبەی لە خوارووی عیراق. بە هانای برایانی عەرەبی چاوڕەشمانەوە چوو و بەشداریی شەڕی کرد. چەندین کورد لەو شەڕەدا کوژران. بەڵام تەنیا عەرەبێکیش نەچووە پاڵ شۆڕشەکەی شێخ مەحموود. تەنانەت بە قسەش پشتگیرییان لێنەکرد.
بە دەیان ناوداری تر کوردمان کە بەرگرییان لەو گەڵانەی کە بە ناوە برامانن کردووە.
بەڵام برایانمان زۆر سفڵەن و زۆر بە نامەردی و ناپیاوی و دڕندەیی و بێ بەزەییانە، پاداشتی قوربانیدان و پیاوەتی کوردیان داونەتەوە و دەدەنەوە. بە ژینۆساید و رەشەکوژی و کیمیاباران و ئەنفال و داگیرکردنی کوردستان و بە تاڵانی و سووتاندن و وێرانکردن و دەربەدەرکردنی کورد و گۆڕینی دیمەگرافیای کوردستان پاداشتی چاکە و قوربانیدانی کوردیان داوەتەوە و دەدەنەوە. ئەگەر کورد ئەو هەموو قوربانییەی لە پێناوی دامەزراندنی دەوڵەتی سەربەخۆی کوردیدا بدایە، دەمێکبوو دەوڵەتی کوردستانمان دامەزراندبوو. چونکە وەکوو دەڵێن "هەزار ساڵ بکەیت بێگانە پەرستی هەر دەهێنیت نوشتی".
بە داخەوە تا ئەمڕۆش کورد دەست و دوژمنی خۆی ناناسێت و پەند و وانەشمان لە شکستییەکان و لە نەهامەتییەکانمان وەرنەگرتووە.
ئەتاتورک، باش ئەوەی دەزانی، کە بە بێ لایەنگیری و بە بێ

بەدەستهێنانی یارمەتی و بەشداریکردنی کورد لە شەڕدا، ناتوانێت لە شەڕەکانیدا سەرکەوتن بەدەست بهێنێت.
لە کورد نزیک بۆوە و لەژێر عەبایی ئاینی ئیسلامی و جیهادا، کەوتە درۆ و دەلەسە بۆ لە خشتەبردن و تەفرەدان و هەڵخەڵەتاندنی کوردی خۆشباوەڕ، ئەوەی کردە ئەقڵیانەوە، کە کورد و تورک براین و ئیسلامین و داگیرکەران گومڕان “کافرن” پێویستە پێکەوە جیهاد بکەین. سوێندی خوارد و بەڵێنیشی دا کە سەربکەون، بەبێ جیاوازی بە زیادەوە هەموو مافەکی کورد دەدەین. گەر پاڵپشتیکردن و بەشداریکردنی کورد نەبوایە ئەتاتورک نەیدەتوانی بەسەر یۆنانییەکان و روسیادا سەربکەوێت و لە تورکیادا دەریان بکەن و بتوانێت دەوڵەتی تورکیای ئەمڕۆ دابمەزرێنن.
ئەتاتورک چۆن پاداشتی قوربانیدان و مافەکانی کوردی دایەوە، بەڵێ بە رەشەکوژی و ژینۆساید و تاڵان کردن و بە داگیرکردن و وێرانکردنی کوردستان و نکوڵیکردن لە بوونی کورد، وەڵامی قوربانی و پیاوەتیی کوردی دایەوە. تا ئەمڕۆش هەتیوەکانی دوای خۆشی، درێژە بە هەمان ئایدۆلۆژیای بەگەنی رەگەزپەرستی دەدەن و دژایەتی کورد دەکەن و حاشا لە بوونی کورد دەکەن.
ئەم باسە قسەکردنی زۆر زیاتر هەڵدەگرێت. دەنێ سەر کەرەکی باسەکەمان دەربارەی شێرەژنێکی جەنگاوەری کوردمان، بە ناوی “فاتە رەش” لە باکووری کوردستان.

فاتە رەش یا “فاتە رەش” کێیە؟

فاتە ڕەش، کچی (یوسف ئاغا)ی سەرەکی هۆزە گەورەی مەرعەشی سینەمیلی ناسراوی کوردە، لە ناوچەی (مەرعەش) لە پارێزگای (ئەرزەڕۆووم)ی باکووری کوردستان. لە ئەنادۆڵ.. فاتە ڕەش لە ساڵی (١٨٨٨) لە گوندی (چای) سەر بە ناحیەی (عەشکالە)ی سەر بە ئەرزەڕۆووم لە بنەماڵەیەکی ناسراوی کورد لەدایکبووە.

دکتۆر کامەران ئەمین ئاوە، لە کورتە نووسینەکەدا، کە لە ویکیپیدیای تورکییەوە بە ناوی (فاتمەڕەش شەرەژن) وەریگێڕتووە، لە ڕێکەوتی (٧/ ٧/٢٠١٨) دا، لە سایتی (ئەمڕۆ) دا، بڵاویکردۆتەوە، نووسیویەتی:"فاتە ڕەش نازناوی (ئایشە خانم)ە، کچی (حاجی عوسمان بەگ) ە، خەڵکی (ئاندرین)ە"ی سەر پارێزگایی مەرعەشە.

نووسینەکەم دەربارەی بینباشی (ئایشە) خوێندەوە، کە لە تورکیدا بە (بینباشی ئایشە) ناسراوە، (بینباشی : رائید) بە کوردی (ئایشەی سەرکردەی هەزار) دەگەیەنێت. ئایشە لەگەڵ هاوسەرەکەی لە (ساڵۆنیک) لە یۆنان ژیاون، هاوسەرکەی ئەمیش سەرباز بوو، لە شەڕی قەفقاسدا کوژرا. لە رووی خێزانیشەوە جیاوازی لە نێوان (ئایشە بینباشی) و (فاتە ڕەش) دا هەیە. باسی ئەوەش نەکراوە کە ئایشە کورد بێت. بەڵام هەمان ئەو شەڕانە و ئازایەتی و قارەمانییەتییەی بە ناو فاتە ڕەشەوە تۆمارکراون، هەمان شەڕ و سەرکەوتن و ڕۆڵیش، بە ناوی بینباشی (ئایشە) شەوە تۆمارکراون. بۆیە لێرەدا، گومانێکمان لا دروست دەبێت، کامیان راستن (فاتە ڕەش) یا رائید

(ئایشە). یا ئەوەتە بۆ چەواشکاری و ناوبزکردنی رۆڵی ئەو شێرە ژنە کوردەمانە. بە ئەنقەست ئەم دوو ناویان بردووە!. ئایا رائید (ئایشە) هەر (فاتە رەش)ە ؟!. بەڵام دوو وێنەی جیاوازیان هەیە. جیاوازیش لە ساڵ و لە شوێنی کۆچکردنیان هەیە. (ئایشە بینباشی) لە ساڵی (١٩٤٩) لە ئیزمیر کۆچی کردووە، بەڵام (فاتە رەش) لە ساڵی (١٩٥٥) لە ئەستەنبوڵ کۆچی دوایی کردووە. کەواتە، فاتە رەش و ئایشە بینباشی دوو ژنی جەنگاوەری جیاوزن و هەمان کەسایەتی نین.

نەک هەر ئەم ناوە بەڵکو چەند ناوێکی جیاوازی تریش، دراونەتە پاڵ ناوی فاتە رەش و باوکی و هاوسەرەکەشی. بەڵام لە زۆربەی ئەو سایت و نووسینە تورکییانەی کە من خوێندمەوە، ناوی فاتە رەش بە (فاتیمە سێهر ئاردن) ناونووسیان کردووە، (سێهر ئاردن) ناو نییە، وەک نازناو هاتووە. زۆربەی نووسینەکانیش، جەخت لەسەر ئەوە دەکەن کە ناوی باوکی فاتە (یوسف ئاغا) یە. بەپێ ناسنامەکەی و تۆماری سەرژمێریی (سەریکامیش) ناوی راستی فاتە ناوی (ماهی) یە خەڵکەی ناوچەکەشیان هەر بە ماهی ناویان بردووە.
وانەبێژی یاریدەدەر دکتۆر (ئۆرون) لە کۆلێژی ئاداب و زانیاری لە زانکۆی (کوجایلی) لە تورکیا، لە بارەی م□□ژووی تورکیا، دەربارەی فاتە رەش دەڵێت:”نازناوی راستی فاتیمە سێهر خانم، کە بە _ کارا فاتمە _ فاتە ڕەش _ ناسراوە، “سافاشێر”ە.
فاتە رەش، کچێکی ئەسمەری رەشتاڵەی کورتە باڵا و لاواز، ئەندام توندوتۆڵ بوو، چاو□□ش□کانی دەبریسکانەوە. زۆر خاکی بوو، بەزۆری ستایلی ئەو جلوبەرگەکەی لەبەری دەکرد، پیاوانە بوون. کەوایەکی رەشی شۆڕێ لەسەر جلەکانییەوە لەبەر دەکرد. فاتە رەش شۆڕە سوارێکی لێهاتووبوو، شێرەژنێکی زۆر ئازا و چاونەترس و جەربەزە بوو. خەنجەرێک و دەمانچەیەکی لە پشتێنە پانەکەی قایم دەکرد. تف□□نگی در□□ژی ه□□□د□گرت. پشت و شانەکانی بە فیشەکدان داپۆشرابوون. شمشێرێکی درێژیشی دەگرتە دەستەوە. رمێکیشی بە لایەکی ئەسپەکەیەو□ ه□□□د□واسی. فاتە رەش نیشانشکێنێکی لێهاتووش بوو.
دوو برای هەبوو، ناویان (سلێمان) و (سەلاحەدین)ە، لە هەموو شەڕەکانیدا لەگەڵیدا بوون. هەردووکیشیان لە شەڕدا لە پێناوی تورکیادا کوژران.
فاتە رەش، لەگەڵ (دەروێش بەگ) هاوسەرگیری کرد. کە ئەفسەرێکی جەنگاوەری ئازای کورد بوو، لە سوپای عوسمانیدا، هەر لە

هۆزەکەی خۆیان بوو. لە گەڕەکی (کایکوی) لە (ئەرزەڕووم) لەدایک ببوو. ماڵیان لە شارۆچکەی (ئەدرنە) بوو. دوو کوڕ و کچێکیان بوو. ناوی کوڕەکانی (سەیفەدین) و (محەمەد)، ناوی کچەکەشی (فاتیمە) بوو. کوڕەکانی و کچەکەشی وەکوو خۆی ئازابوون و لە هەموو بەرەکانی شەڕدا لەگەڵ دایکیاندا لە شەڕدا بوون.

وا باس دەکرێت کە هاوسەرەکەی فاتمە رەش (دەروێش بەگ) زیندانی کرابوو، گوایە فاتمە رەش لە پێناوی ئازادکردنی هاوسەرەکەی لە بەندیخانە، چەکی هەڵگرتووە و شەڕی کردووە. توانی ئازادی بکات. بەڵام لە هیچ لەو نووسینانەی من خوێندمەوە، باس لە زیندانیکردنی هاوسەرەکەی فاتمە رەش ناکەن. تەنیا دکتۆر کامەران ئەمین باسی ئەم زیندانیکردنەی هاوسەرەکەی فاتمە رەش کردووە.

یەکەم شەڕ کە فاتمە رەش بەشداری تێدا کرد شەڕی بەڵقان بوو، (١٠) ژنی ئازای لە خزمانی و بنەماڵەکەی چەکدار کرد. منداڵەکانی لە ماڵی خزمێکیان بەجێیانی هێشت. لەگەڵ ئەو دە ژنە و هاوسەرەکەی لە ساڵی (١٩١٤) دا، لە شەڕی بەرگریکردن و رزگارکردنی (ئەدرنە) لە دژی بولگارییەکان شەڕێکی قارەمانانەی بێوێنەی کرد، لەم شەڕەوە ناسراو و وەکوو جەنگاوەرێکی قارەمان و جەربەزە ناوی دەرکرد.

فاتمە رەش دەڵێت: "فاتیمە کچیشم کە تەمەنی (٩) ساڵ بوو، وازی ناهێنا و دوامان کەوتووبوو، بێ ئەوەی بزانێت شەڕ و مەرگ چییە، نان و ئاوی بۆمان دەهێنا"

فاتمە رەش لە دوای شەڕی ئەدرنە، لەگەڵ هاوسەرەکەی و چەندین ژنی کورد بەشداری لە شەڕکرد، زیاتر ناوی دەرکرد. لە ساڵی (١٩١٩) دا بە فەرمی وەکوو جەنگاوەرێکی شەڕکەر لە سوپای عوسمانیدا تۆمارکرا. پلەی (عەریف) یان پێبەخشی. هەر لە ساڵی (١٩١٩) دا، هاوسەرەکەی (دەروێش بەگ) لە شەڕێکدا لە (سەریکامیش) کوژرا. فاتمە رەش دوای کوشتنی هاوسەرەکەی بۆ ماوەیەک گەڕایەوە بۆ ئەرزەڕوومی زێدی خۆی و کەسوکارەکەی. دوایش لەگەڵ منداڵەکانی و براکانیدا لە ساڵی (١٩١٩) دا، باریان کرد بۆ ئەستەنبوڵ، کە زۆربەی ناوچەکانە لەژێر دەستی یۆنانییەکاندا بوون.

هەر لە ساڵە (١٩١٩) دا، کە زانی مستەفا کەماڵ (ئەتاتورک) لە شاری (سیواس)ە، کۆنگرەیەک دەبەستێت. جلێکی باڵاپۆشی و دەموچاوپۆشی رەشی لەبەرکرد و لەگەڵ چەند سوارێکدا بەرەو سیواس بە رێکەوت. دوای سێ شەو و رۆژی بڕینی رێگای سەخت و بەناو بەفردا، گەیشتنە سیواس، لەوێ مستەفا کەماڵی دەبینێت. لە

پاشا مستەفا کەمال زۆر بە ڕۆقی قسەی لەگەڵدا کرد و وتی دەتەوێت باسی چیم لەگەڵدا بکەیت؟ فاتە ڕەش، باڵا پێشییەکەی لەخۆی دەکاتەوە و بە مستەفا کەمال دەڵێت: “سوورم لەسەر ئەوەی بە ماوەی خولەکێک گوێم لێبگریت، هاوسەرە شەهیدەکەم لەژێر خاکدایە، منداڵەم هەتیوەکانیشم لە ئەستەنبوڵن، لە ئەدرنە لە دژی داگیرکەر شەڕم کرد، سەربازە بریندارەکان بە کۆڵم هەڵیانم گرت، ژنانم هاندا کە گۆرەوی و بلوز و قات بۆ سەربازەکان بچنن و بدوورن. بەڵام ئامانە بەس نیین، کارێکم پێ بسپێرە دەمەوێت شەڕی دوژمن بکەم، دەمەوێت لەو شوێنەوە کە هاوسەرەکەم وەستا، درێژە بە شەڕ بدەم”.
مستەفا کەمال ناوی لێ دەپرسێت و ئەوەشی لێ دەپرسێت: ئایا دەتوانیت تفەنگ بەکاربهێنیت؟ دەزانیت چۆن سواری ئەسپ ببیت؟ لە شەڕکردن ناترسیت؟ کە فاتە ڕەش وەڵامی پرسیارەکانی دایەوە. مستەفا کەمال زۆر دڵخۆش بوو و وتی:
“خۆزگە هەموو ژنان وەکوو تۆ دەبوون فاتمە ڕەش” بە تورکی “کارا فاتمە” ئیتر لەو ڕۆژەوە (فاتیمە، فاتە، فاتە) لە تورکیادا بە (کارا فاتمە) ناویان دەبرد.
لە کوردیشدا، وشەی “ڕەش” خراوەتە پاڵ پیاوان و ژنانێک، کە ئەسمەر یا ڕەش و ڕەشتاڵەبن، وەکوو: کاکەڕەش، حەمەڕەش، عەبەڕەش، کچەڕەش، گوڵەڕەش،...هتد.
دوای ئەوەی کە مستەفا کەمال داواکەی قبووڵ دەکات بۆ پێکهێنانی هێزێکی سوارەی شەڕکەر، فاتە ڕەش و هاوڕێکانی دەگەڕێنەوە بۆ ئەستەنبوڵ. بە هەزاران کەس لە خەڵکی ئەستەنبوڵ کە ناوبانگی فاتە ڕەشیان بیستبوو، هاتنە سەر ڕێگا و شەقامەکان بۆ ئەوەی فاتە ڕەشی شێرەژنی شەڕڤانی کورد ببینن. کە گەیشتنە (سەرا سکیران) لە پێش هەموویانەوە (ڕەزا پاشا) بە گەرمی پێشوازیی لێیان کرد. لە قاوەخانەکان و ماڵان و لە هەموو شوێنێکی ئەستەنبوڵدا، باس تەنیا باسی ئازایەتی فاتە ڕەش بوو.
بارەگایەکی لە (ئوسکەدار) دا کردەوە، لە سەرەتا (٣٠٠) شەڕڤانی خۆبەخشانە خۆیان لە سوپاکەیدا تۆمارکرد، لە دواییدا ژمارەیان گەیشتە (٧٠٠) پیاو و (٤٣) ژنی سوارەی شەڕڤان. براکانی و کوڕەکانی و فاتیمەی کچیشی کە تەمەنی (١٣) ساڵ بوو ئەویش شەڕکەرێک بوو، بەشی هەرەزۆری لەشکرەکەی کەسوکار و لە هۆزەکەی خۆی بوون. تەمەنیان لە نێوان (١٦ بۆ ٦٠) ساڵ بوون. لە قەوقازەوە بۆ بەڵقان لە چەندین شەڕی دژواری دەستەویەجەدا، بەشداریان کرد و ڕۆڵێکی پاڵەوانانەیان بینی. بە زۆریشی هێڵەکانی پشتەوەی

نەیارانیان پێ سپاردبوون، دەچوونە پشتی سوپای یۆنانییەوە، بە رۆژ لەناو دارستانە چڕەکاندا خۆیان دەشاردە و بە شەویش هێڕشیان دەکردە سەر سوپای گریکییەکان. گەرچی هێزەکەی فاتە رەش کە لە شکری (٢٠) ی سوارە بوون، سەر بە تیپی (٨) ی سوپای عوسمانی بوون. بەڵام لە راستیدا فاتە رەش سەربەخۆ بوو لە شەڕەکاندا، خۆی نەخشەی پلانەکانی هێڕشەکانی دادەنا و جێبەجێیانی دەکرد. لە زۆر شوێنی ئەستەنبوڵ و ناوچەکانی دەوروبەری، رۆڵی سەرەکی بینی لە شکاندن و دەرکردنی هێزەکانی گریکییەکان. چونکە لە هەموو شەڕەکاندا، لە ریزەکانی پێشەوە شەڕیان دەکرد. لە رزگارکردنی شاری (ئیزمیر) دا لە (٩/ سیپتەمبەر/١٩٢٢)هێزەکەی فاتە رەش، یەکەم هێزبوو کە چووە ناو شاری (ئیزمیر) کە سوپای یۆنانی تێدابوون.

هەر هێزەکەی فاتە رەش، بە تەنیا دەستیان بەسەر (کارسیاکا) دا گرت، لە باکووری کەنداوی ئیزمیردا.

فاتە رەش چەند جارێک بریندار بوو، لە شەڕی (کەجالی) دا، پارچە گولە تۆپێک، دوو پەنجەی دەستی راستی بڕییەوە، دەستی پێچا و درێژەی بە شەڕدا، ئەمجارەیان پارچە گولەیەک بەر سنگی کەوت. گەیاندیانە نەخۆشخانە و چاک بۆوە، بەڵام ئەو پارچە گولەیە هەر لە سنگیدا مایەوە. فاتیمەی کچە (١٣) ساڵانەکەشی لە شەڕدا، گولە تۆپێک بەر دەستی راستی کەوت و دەستی پەڕاند.

چەن پلەی (ئەفسەر- مولازم) یان بە فاتە رەش بەخشی؟ فاتە رەش لە بیرەوەرییەکانیدا کە لە ساڵی (١٩٤٤) دا بە تورکی نووسیوێتی و چاپکراوە. لەوانەیە بەیا نووسیبێتەوە چونکە باس لەوە نەکراوە، کە فاتە رەش خوێندەواری هەبێت. دەڵێت:"پێش دوا هێڕشی شەڕی سەربەخۆیی، لە ساڵی (١٩٢٢) دا، ئاهەنگی پێشانگای گوڵ لە (ئەنقەرە) سازکرا. من بانگ کرام و یەکێک بووم لە میوانەکان، لەناو میوانەکاندا، ئەتاتورک و باڵیۆزی روسیا و سەرۆک و جەگری پەڕلەمان و هەندێ لە بەرپرس و کاربەدەستی باڵای حکومەت ناوەکانیانم لەیاد نەماون، ئامادە بوون. لە پێشانگاکەدا، قوتوویەکی زیوینی جگەرە دانرابوو. ویستیان بە فرۆشتنی زیادکردن بیفرۆشن. دوایی پێشنیاری ئەوەیان کرد، کە نیشان بنێنەوە، ئەوەی بەردییەوە، قوتووەکەی پێشکەش بکرێت. داوایان لە منیش کرد کە بەشداری بکەم. لەم پێشبڕکێیەدا بە یەکەم دەرچووم. قوتووە زیوینییەکەیان پێشکەشم کرد. ئەتاتورکیش پلەی ئەفسەری(مولازم) ی دامێ". بەم پێیەش فاتە رەش، بوو بە یەکەم ئەفسەری ژن لە سوپای عوسمانیدا.

فاتە رەش، لە شەڕی (ئینۆنو) دا، هێزەکەی بەشداری کرد، شەڕێکی

زۆر قورس بوو، ژمارەیەکی زۆر لەکەسوکار و ئەو ئەو ژنانەی کە لەگەڵیدا بوون، لەم شەڕەدا کوژران. (٢٨) لە ژنەکان کوژران. خۆشی بریندار بوو.

فاتە ڕەش، دوو جار لە لایەن سوپای گریکییەکانەوە بەدیل گیرا، هەردوو جارەکە توانی خۆی رزگار بکات. جاری دووەمیان. لە شەڕی (هێڕشی گشتی) دا لە ئیزمیر، سوپای یۆنانی (فیندیک تەپە) یان گرت، لەوێدا فاتە ڕەشیان بەدیل گرت.

فاتە ڕەش لە بیرەوەرییەکانیدا، دەگێڕێتەوە و دەڵێت: "چاومیان بە دەستەسڕێک توند بەستەوە، دوو کاتژمێر دووریان خستمەوە و بردیماینە پشتەوەی سەربازگاکانیانەوە، لە دێی (سورمیلی) دا چاومیان کردەوە. ڕۆژانە ئەشکەنجەیەکی زۆریان ئەدام، هێزم تێدا نەما، لێکۆڵینەوەیان لەگەڵمدا کرد، بەڵام هیچ نهێنییەکم نەدرکان و پێچ و پەنام بە وەڵامەکانم دەدا. بە پێی دیمانەیەک کە لە ڕۆژنامەی (تانین) دا بڵاوکراوەتەوە، لە بە دیل گرتنی دووەمیدا، فاتە ڕەش دەڵێت: "بردمیان بۆ بارەگای ل سەرکردەی گشتی هێزە شەڕکەرەکانیان، ژەنەڕاڵ (نیکۆلاوس تریکۆپیس) بە لێکۆڵینەوە، کە بینیمی، سەیری کردم و زۆر بە سەرسوڕمانەوە لێمی دەڕوانی، وتی: "تۆی فاتە ڕەش؟ سێ جار ناومی دووبارە کردەوە. لە دوای ماوەیەک لە سەرسوڕمانەکەی تێگەیشتم، دەرکەوت ئەوان لەو خەیاڵەدا بوون، کە فاتە ڕەش شتێکی زۆر زەبەلاح بێت. بەڵام من لە وەڵامدا پێم وت: "من بەهێزترین فاتمە ڕەشی ئەنادۆڵم" لە شوێنەکەدا بەندیانکرد. لە پێشا چوار پاسەوانیان بە چاودێریم دانا، دوایی کردیان بە یەک پاسەوان. ڕۆژێک هاوڕێیەکی پاسەوانەکەم هات بۆ لای، پێکەوە ئارەقیکی زۆریان خواردەوە و سەرخۆش بوون. دوایی هاوڕێ میوانەکەی ڕۆیشت. پاسەوانەکە درێژەی بە ئارەق خواردنەوەکەی دا. دیاربوو کە زۆری خواردبەوە، چونکە کە بەیانی دیم ئاگای لە خۆی نەبوو، گێژببوو، هاوسەنگی تێکچووبوو و بەلادا دەهات، لە پێشا بڕوام بە سەرخۆشییەکەی نەکرد. بەڵام کە دوانم، بۆم دەرکەوت کە بە راستی سەرخۆشە و ئاگای لە خۆی نییە. چەکەکەیم هەڵگرت و دوورکەوتمەوە، پێش ئەوەی تاریکی بکات ئەو شوێنەم بەجێهێشت. دوای (١٩) ڕۆژی بەندکردن و ئەشکەنجەدان و بە هێزی، زۆر بە زەحمەت توانیم هەڵبێم و خۆم بگەیەنمەوە ناو لەشکرەکەم. کە ئەم هەواڵە بڵاوبەوە، بە هۆی ئەم سەرکەوتنەمەوە، یەکسەر پلەی سەربازیمان بۆ (مولازمی یەکەم) بەرزکردەوە. بە گوێ و تینەکی زیاتر، درێژەمان بە شەڕەکانمان دا" ڕۆژنامەی (نیویۆرک تایمز) لە (٢٥/ ئەپریل/ ١٩٢٢) دەربارەی

ئازایەتی فاتە رەش نووسیوەتی:"ئەم ژنە کە بە فاتیمە ناودەبرێت، عەریفێک بوو، پێشەنگی پێشرەوی دەکرد، بە زۆری هەموویان ژن بوون، کە هێڕشی کردە سەر هێزەکانی دوژمن بە گرتنی (٢٥) دیلەوە گەڕایەوە، کە ئەفسەرەکەشیان لە نێوان دیلەکاندا بوون".
(سیمیەن ئیڤانەڤیش) کە لە نێوان دیپلۆماسییەکانی روسیای سەڤیەتی بوو لە تورکیا، لە کتێبی ئالەق (یادەوەرییەکانی دیپلۆماسی سەڤەتی لە تورکیا) ناوی فاتە رەشی هێناوە و نووسیوەتی:"رەقیب فاتیمە جەنگاوەرێک بوو، چەندین جار هات بۆ باڵیۆزخانەکەمان.
فاتیمە رەقیب سەرۆکی ئەردوویەک بوو، لە دژی گریک و یاخیبووەکان شەڕی کرد. مولازم فاتیمە کورتە باڵا بوو، لاواز بوو، دەموچاوێکی تاریکی چالاکی هەبوو، چاوێکی پیرەژنانەی هەبوو. کوڕە گەورەکەی لەگەڵیدا دەهات بۆ باڵیوزخانە، کە لە شەڕەکاندا لەگەڵ دایکیدا شەڕی دەکرد. فاتیمە کەوایەکی رەشی درێژی لەبەردەکرد، کە پشتی پێشیبوو، تەنوورەیەکی خەت خەتی لە بەردەکرد. فیشەکدانێکی پانیشی لە پشت بوو، فیشەکدانێکیشی لە شان بوو،…"
فاتە رەش لە (١٩١٩ـ ١٩٢٣) لە هەموو شەڕەکان، کە بە (شەڕی کریمە) یا (شەڕی سەربەخۆیی) ناویان دەبرد، وەکوو سەرکردەی لەشکرێکی کوردی لە شەردا بوو، لەم شەڕانەدا، هاوسەرەکەی و منداڵەکانی و براکانی و ژمارەیەکی زۆری لە بنەماڵەکەی و لە خزمەکانی کوژران. تەنیا (فاتیمە) کچی مایەوە، ئەویش دەستی راستی لە شەردا پەڕیبوو. شووی کردبوو، دوو کوڕی هەبوو. لە دوای تەواوبوونی شەڕ فاتە رەش خۆی خانەنشین کرد. مووچەی مولازمی یەکەم، مانگانە (٥٠٠٠) قورشیان بۆ بڕییەوە. فاتە رەش وتی:"من لە پێناوی پارەدا شەڕم نەکردووە، بەرگریم لە وڵات کردووە" مووچەی مانگانەکەی پیشکەش کرد بە (کیزیلاری ـ مانگی سووری تورکی).
وەک رێزلێنان بۆ ئەو خزمەتەی، مەدالیا گۆل و ویسامی سەربەخۆییان پێبەخشی.
فاتە رەش، لە ساڵانی کوتاییەکانی ژیانیدا، لە ژوورێکی پەرپووتی سارد و سردا، لە ئەستەنبوڵ، زۆر بەبێ نازی و کوێرەوەری و نەبوونی و برسێتی و تونێتی و کولەمەرگی و گۆشەگیری دەژیا. تەنانەت رۆژێکیان هیچ نەبوو بیخۆن دوو منداڵە نەوەکەی، چوون سواڵیان کرد و (١٠٠) قروشیان هێنایەوە و دایەن دەست داپیرەیان کە شتێکیان بۆ بکڕیت و سکی برسیان تێربێت. ماوەیەکیشی کەنیسەیەکی روسی رۆژی قاپێک شۆربایان دەدایە. ئەم هەواڵە لە رۆژنامەکان بڵاوبوەوە، ئینجا پارێزگار و سەرۆک شارەوانی

ئەستەنبوڵ لە ساڵی (١٩٥٤) دا مانگانەیەکیان بۆ بڕی (١٧٠) لیرە بۆ بڕییەوە. هەردوو نەوەکەشیان لە بەشی ناوخۆیی قوتابخانەکان وەرگرت.
فاتە ڕەش دوایی ژیانی لە (دارولاسزە ـ خانەی پاراستن بە هەژاران و پیرەکان، کە لە سەردەمی عوسمانییەکانەوە، لە لایەن شارەوانی ئەستەنبوڵەوە بەڕێوە دەبرا) بەسەربرد. تا لە ڕۆژی (٢/ یۆلیۆ/ ١٩٥٥) لە نەخۆشخانەدا کۆچی دوایی کرد. لە گۆڕستانی (کولاکسیز) لە ئەستەنبوڵ بە خاک سپیردرا. لەوەدوا گۆڕەکەی بەر شەقام کەوت و تێکیاندا. لە (٢٠١٥) دا هەر لە ئەستەنبوڵ گۆڕێکی تریان بۆ دروستکرد.
بەکتاشی سینەماکار، سەرەکی کۆمەڵەی (ئیلکنور) لە تورکیا، سیناریۆی فیلمێکی نووسی دەربارەی ژیانی فاتە ڕەش (فیلمبیۆگرافی) ساڵ و نیوێک خەریکی دەرهێنانی بوو. بەکتاشی دەڵێت:"ناوی راستی فاتیمە (ماهی) یە خەڵکی بەم ناوە بانگیان کردووە، ناوی باوکیشی، ئیبراهیم یەحیا" یە. بەکتاشی دەشڵێت:" ناسنامە مۆرکراوەکەیم دۆزییەوە.. پێویستە ئەوەش بزانرێت کە پاڵەوانێک هەیە نەک ئەفسانەیەک".
نووسەر و توێژەنەر (محەمەد بەیرەق) لە کتێبی (ژنانی کورد لە دەوڵەی عوسمانیدا) لە بارەی چارەنووسی "فاتیمە ڕەش" بە درێژی باسی لێوە کردووە. کە چۆن تورک لەگەڵ تێپەڕینی کاتدا، راستییان چەواشە کردووە و کردوویانە بە "ژنێکی تورک".
لەسەرەوە باسمان لەوە کرد، کە چون ئەتاتورک و موریدەکانی دوای خۆی بە نامەردی و دڕندەیی وەڵامی قوربانیدان و پیاوەتیی گەلی کوردیان دایەوە و دەدەنەوە. چۆنیش بە هەموو شێوە و شێوازێک، راستییەکان و میژوو لە بەرژەوەنی خۆیان چەواشە دەکەن. لە هەموو ئەو نووسینانەی دەربارەی فاتە ڕەش خوێندمەوە، هیچیان دان بەوەدا نانێن، کە فاتە ڕەش بە ڕەسەن کوردە و تورک نییە.
هەندێکیش دەڵێن: بە ناوبانگ بزرکردنی (فاتە ڕەش)ی کورد. تورکەکان فاتە ڕەشێکی وەهمی تریان لە تورکیا بە ناوی (کارا فاتمە) وە، کردووە بە پاڵەوانی داستانەکانی فاتە ڕەشی کورد. ئەمەش بە لای ئێمەی کوردەوە نامۆ نییە، چونکە تورکان گەلە کاری قێزەوەنی لەم جۆرەیان کردووە. بەڵام هەزاران (کارا فاتمە) ی ساختە دروست بکەن. بێ سوودە، چونکە تەنیا یەک (فاتە ڕەش) هەیە ئەویش شێرەژنە کوردەکەی باکووری کوردستانە. فاتە ڕەش خانمە، فاتە ڕەشەکەی کوردستانە. فاتە ئەمازۆنەکەی کوردە. جا ملازم فاتە ڕەش بێت یا ژەنەڕاڵ فاتە ڕەش بێت، هەر فاتە ڕەشەکەی

خۆما نە.
هەر لە خوێندنەوەی ئەو نووسینانەدا، گۆمانم لە هەندێ لە قسەکانی نووسەرەکانیان هەیە، کە لە سوودی خۆیاندا، بە دەمی فاتە رەشەوە قسەیان هەڵبەستووە.
تا ئ□م□ش (ئینسکلۆپیدیا) و فەرهەنگێکی یەکگرتووی نووسینەوەی (بیۆگرافی)ی کوردیمان، نییە، تا کەسایه□تییە ناودارە میژووییەکانمان، چ پیاون و چ ژنان، لە هەموو بوارەکاندا، لە لایەن پسپۆرانی کوردمانەوە، بە شێوە و شێوازێکی ئاکادیمی ژیانامەیان بنووسنەوە و لە چەواشەکاری رزگاریان بکەن.

(*) بۆ نووسینی ئەم بابەتە، سوود لە چەند سایتێکی تورکی و لە چەند نووسینێکی نووسەرانی تورک وەرگرتووە.
رەزا شوان
نەرویج: ٢٤/ ئاوگوست/ ٢٠٢٢

کورد، کورد نەبووە؟… زانا ڕزاق

خۆی هەموو حزبێک کە دروست دەبێ بە دوو قۆناغ دروست دەبن:
قۆناغێک قۆناغی ڕزگاریی نشتیمانییە، قۆناغی دواتر قۆناغی گەشەپێدان و بەرەو پێشبردنی نشتیمانە. حزب یان هەر ناوێکی تری ل□ب□ین ئەوا بەدوو شێوە دێنە بوون: یەکێکیان بۆ ڕزگارییە دواتر پاش ڕزگاری کارکردنە بۆ ئامانجەکان. ئەوەی دووەمیش لەناو نشتیمان

و پاش ڕزگاری دێتەبوون و دامەزراندن، ئەمەشیان بە کۆمەڵێک ئامانجی دیاریکراوەوە .

بۆ ئێمەی کورد دۆخەکەی ئالۆزە، ئالۆزی بەو مانایەی دابەشکراوین و پەرتکراوین بەسەر چوار ووڵاتدا، بۆیە سەرەتا دەبوایە و دەبێ لەهەر پارچەیەک هەموو هێز وحزبەکان ئاماد□یان هەبێ و هی هەمووان با، پاشان با ململانێ هەبا هەر ئاوا بۆ کورد و نشتیمانەکەی باشە، چونکە گەر ململانێ نەبوو ئەوا کارکردن و ترس لە یەکتری نابێت یانی پێشکەوتن ڕوونادات، بۆیە پێویستە لە هەموو پارچەکان هەموویان هەبن بەس با هێزەکانی پارچەی تر دەستتێوەردان نەکەن ئەگەر هاوکاری پارچەکانی تر بکەن ئەگەریش هاتوو لایەنگری و جەماوەری لە پارچەی تر هەبوو با حزبێک لەوێ دروست بێ ڕێگەشی پێبدرێت چونکە هی ئەوانیشە ، هەروەک ووتم بۆ ئەوان باشە کە دەسەڵاتدارن ڕێگە بەوانی تر بدەن یانی هێزەکانی تر چونکە بەهۆی ئەوانی تر کار دەکات خۆی ماندوو دەکات، چونکە ململانێ دروست دەبێ.
ئێمەی کورد چەندین ئایدۆلۆژیای ترمان هاتووتە ناو پێویستە ئەوان و ئەوانی تریش دوو شێوە سیاسەت لێکجیابکەنەوە :
یەکێکیان بۆ ناوەخۆی ووڵاتە
دووەمیشیان بۆ دەرەوەی ووڵاتە
بەداخەوە کاتێک سەیری ئەو حزبانە و ئایدۆلۆژیانە دەکەین یەک ئاڕاستەی سیاسەتیان هەیە یانی هەم بۆ ناوەخۆ هەمیش بۆ دەرەوەی ووڵات هەمان سیاسەتە، دەبوو وانەبوایە، بەڵکو ئەو دوو جۆرە لێکجیاکرابایەوە هەروەها بۆ ناوەخۆیی ووڵات و هەلوێستی بابەتی نشتیمانی و حزبیش لێکجیاکرابایەوە .

بۆ نموونە شتێک بەسەر کوردێکدا هەتبا ئەوانی تر پێشوەختە ڕەچاوی لایەنداری و نەداری ئەو کەسەیان نەکردبا بەڵکو وەک مرۆڤێک دواتر کوردێک لێیان ڕوانیبا هەموویان لەگەڵ هەموو مرۆڤەکانی نشتیمان وایان کردبا نەک لایەنداری بێت وابکات لایەنداری نەبێ وا نەکات ،حزبەکانی ئێمە و مرۆڤەکانی ئەگەر وایانکردبا ئێستا لەدۆخی تر دەبووین هەموویان و هەموومان بەرگریمان لەیەکتری دەکرد ، هۆیەکیش کە وامان نەکردووە ئەوەیە هەر یەکەیان بەرگری لە هی خۆی دەکات بۆ ئەوانی تر نایکات بۆیە وای لێهاتووە ئەوانی تریش بۆ ئەوانی تر واناکەن یانی هەر یەکەیان بیانوییان هەیە بۆ ئەمە ئەویش ئەوەیە مادام ئەوانی تر بەرگری لە هی ئەو ناکەن ئەویش واناکات؟

ئیدی خۆی شتێکی تر گرنگتر هەیە ئەویش ئەوەیە متمانەی سیاسی لەنێوان لایەنەکان نییە ئەوەش هەم ترسی لای هەموو لایەنەکان هەیە

هەمیش مەترسییە چونکە ئەگەر نموونەیەک بهێنینەوە کاتێک حزبێک چاکسازی دەکات ئەوا ئەو کەسانەی دەکەونە ناو ئەوە لە بەرژەوەندییان دەدرێت یەکسەر و زۆرجاریش وابووە دەچێتە ناو هێزێکی تر ؟!لە کاتێکدا نابا وابوایە چونکە ئەوە یەکەمجا لە دوورەمەودا زیان بۆ ئەوانە بۆیە پێویستە لەمە و متمانەی سیاسی پەیمانێک لەنیوان لایەنەکاندا هەبێ ئەمەش ئەگەر لە کورتمەودا سودی پێبگەیەنێ لە دوورەمەودا زیانی پێدەگەیەنێ

2022 8 25

هەشتەمین دیداری شانۆی کوردی “یۆتەبۆری” لە وڵاتی سوید بەڕێوەچوو

-مەنسوور جیهانی

هەشتەمین دیداری شانۆی کوردی “یۆتەبۆری” بە هەوڵی کۆمەڵەی هونەرە جوانەکانی نێودەوڵەتی یۆتەبۆری لە شاری یۆتەبۆری لە وڵاتی سوید بەڕێوەچوو.

هەشتەمین دیداری شانۆی کوردی “یۆتەبۆری” بە هەوڵی کۆمەڵەی هونەرە جوانەکانی نێودەوڵەتی یۆتەبۆری Internationella Sköna Konster، بە دروشمی “بەسە ژن کوشتن لە کوردستان” و بە نمایشی شانۆگەری “مەرگی ئاو” کاتژمێر ٦ی ئیوارەی رۆژانی 19 و 20 ئۆگەستی ٢٠٢٢ لە شانۆی “دڕاماتیکی گۆتەبۆڕگ” Dramatiska teater i Göteborg لە شاری یۆتەبۆری لە وڵاتی سوید بەڕێوەچوو.

ئەم شانۆگەرییە بەرهەمی کۆمەڵەی هونەرە جوانەکانی یۆتەبۆری، لە نووسینی “یەلدا حوسێن” و لە دەرهێنانی “بەکر ڕەشید”ە کە تیایدا “کامەران کەماڵ” و “ئەرینا موحەمەدی” ڕۆڵیی سەرەکی دەگێڕن و هەروەها کاری دیزاینی دیکۆری لە لایەن هونەرمەندی شێوەکار “ئەحمەد نامۆ” بۆ ئەنجامدراوە و “ئاسۆ دیلان” هونەرمەندی موزیکزانی کوردی

دانیشتووی وڵاتی سوید بە ژەنینی ئامێری عوود تیایدا بەشداریی کردووە.

شانۆگەری “مەرگی ئاو” لە لایەن هەڵگرانی هونەری شانۆ و هەروەها ئامادەبووانە پێشوازییەکی باشی لێکرا بە شێوەیەک کە بەرپرسانی هەشتەمین دیداری شانۆی کوردی “یۆتۆبۆری” ئیزنیاندا کە لە هەر ڕۆژێ و دوو جار، ئەم شانۆگەریە نمایش بکرێت، واتە لە دوو ڕۆژی دیداردا چوار جار نمایش کرا.

ئەم شانۆگەریە لە ڕووداوێکی ڕاستەقینە لە هەرێمی کوردستان وەرگیراوە کە لەم ساڵەدا لە شاری هەولێر ڕوویدا کە “ماریا سامی” بەداخەوە بە دەستی کەسووکارەکەی کوژرا.

دیداریی ئەمساڵی شانۆی کوردی “یۆتۆبۆری” بە سەرۆکایەتی بەشی هونەری “عیزەت ڕەئووف” و هەروەها بە سەرپەرشتی سەرۆکی کۆمەڵە “شەمال ئیبراهیم” و بەرپرسی ئیداری دیدار بەڕێز “محەمەد تۆفیق” و بەشی تەکنیکی ڕووناکی و دەنگ لە لایەن “نەوزاد باهیر” بەڕێوەچوو.

کۆمەڵەی هونەرە جوانەکان لە خۆئامادەکردندایە بۆ سازدانی نۆهەمین دیداری فیلمی کوردی “یۆتۆبۆری” کە لە ڕۆژانی 26 و 27ی نۆڤەمبەری ٢٠٢٢ لە هۆڵی سینەمایی “فۆلکێت هیووس” Fulket Hus لە ناوچەی “هەمەرکولەن” Hammarkullen لە شاری یۆتۆبۆری بەڕێوەدەچێت و هەر لێرە لە هەموو فیلمسازانی کورد داوا دەکات کە پێیان خۆشە نوێترین بەرهەمەکانی خۆیان بۆ ئەم ڕووداوە سینەماییە بنێرن.

بۆ زانیاریی زیاتر:
https://www.facebook.com/kurdiskafilmtraffen

راگەیاندنی گشتیی هەشتەمین دیداری شانۆی کوردی یۆتۆبۆری.

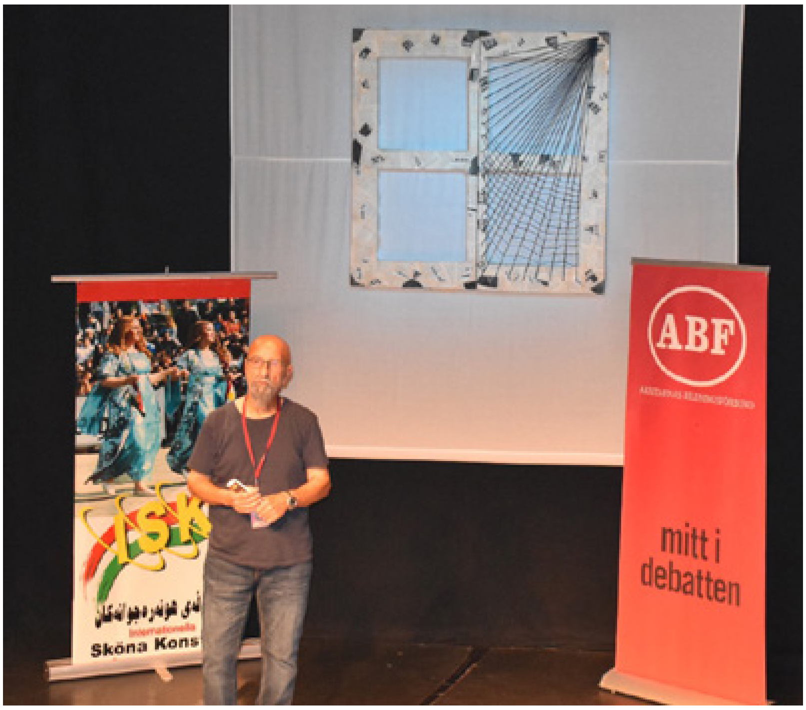
ABF
mitt i debatten
ISK

Internationella sköna konster föreningen i Göteborg
Åttonde kurdiska teaterträff
ISK
VATTEN DÖD
Teater
شانۆگەری
مەرگی ئاو
Fredag 19 agusti 2022
Lördag 20 agusti 2022
KL. 18:00
Göteborgs Dramatiska Teater
Stigbergsliden 5B, 414 63 Göteborg
Regissör: Baker Rashid
Skådespelare: Arina Mohammadi , Kamarana Kamal
Manusförfattare: Yalda Hussain
Musik: Aso Dilan
Design: Ahmed Namo
FRI ENTRÉ!
VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
Göteborgs Stad
AKTIVITETSHUSET
ABF

GÖTEBORGS DRAMATISKA TEATER

GÖTEBORGS DRAMATISKA TEATER